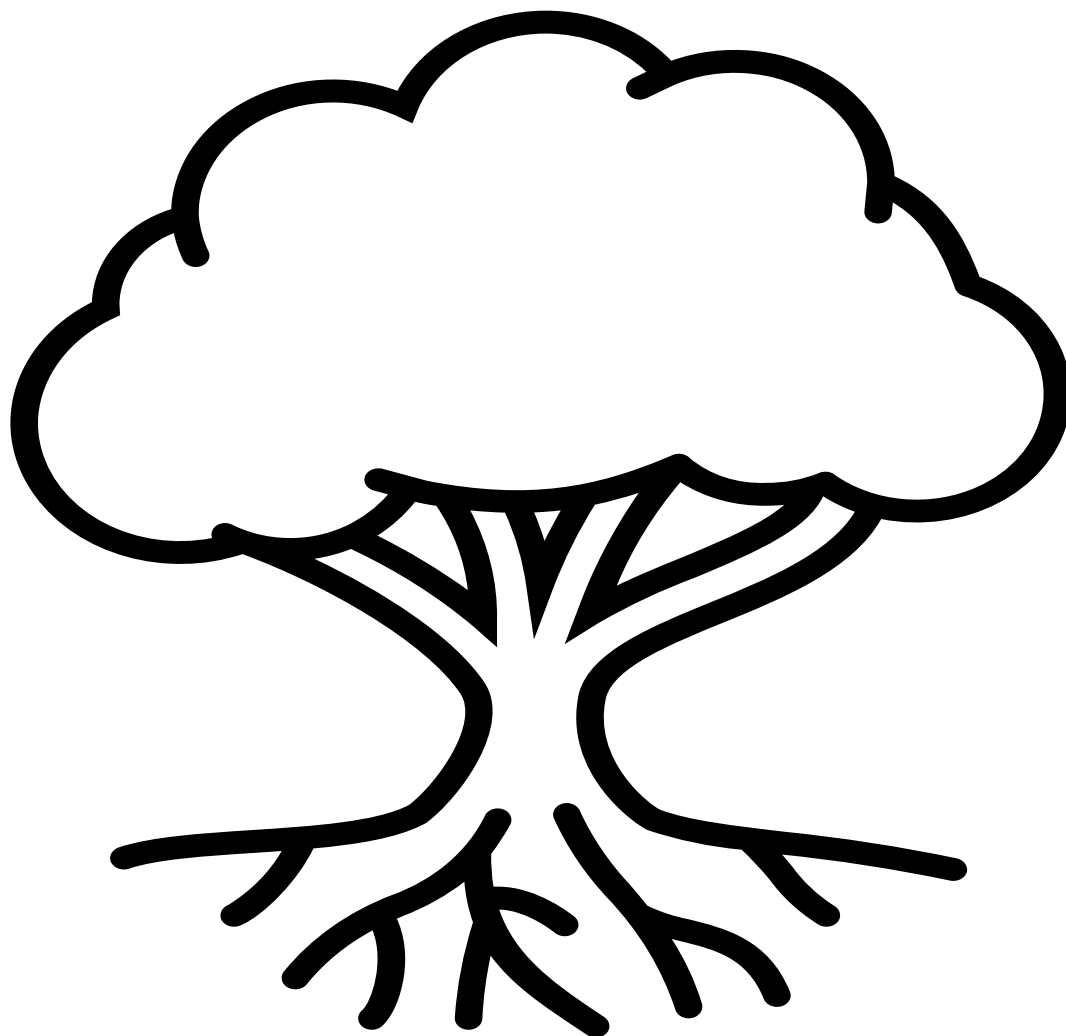

Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Elverhuset

2023

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og medarbejdere i dagtilbud.

Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte jeres skriftlige evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan. Den skal gennemføres mindst hvert andet år. Det er **ikke** et lovkrav, at I benytter denne skabelon.

Den lovgivningsmæssige ramme for udarbejdelse og evaluering af den lokale pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er udfoldet i Børne- og Undervisningsministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, 2018](#).

Vær opmærksom på:

- Den primære målgruppe for den skriftlige evaluering er jer selv og forældrene i jeres dagtilbud
- Det er et krav, at I reviderer jeres skriftlige læreplan på baggrund af evalueringen, hvis evalueringen skulle give anledning til ændringer eller justeringer.
- Fokus i evalueringen er på sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes udbytte, dvs. hvorvidt og hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter trivsel, læring, udvikling og dannelse for alle børn.
- Evalueringen skal offentliggøres.

Denne skabelon indeholder alle de lovmæssige krav til evalueringen. Lovkravene finder I i de to midterste afsnit "Evaluering og dokumentation" og "Inddragelse af forældrebestyrelsen". Skabelonen indeholder desuden spørgsmål, som kan støtte jeres evalueringsproces samt jeres fremadrettede arbejde med løbende at revidere den skriftlige læreplan.

[Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *delete*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Arbejdet med den pædagogiske læreplan

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.”

”Med evalueringskultur i dagtilbuddet forstås, at lederen har ansvar for, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan de pædagogiske læringsmiljøer understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvilke dele af vores pædagogiske læringsmiljø har vi særligt haft fokus på over de sidste 2 år?

Her kan I opliste, hvad I har haft særligt fokus på som en del af arbejdet med læreplanen, fx morgenstund, leg, social udvikling. I kan også indsætte billeder eller andet fra jeres arbejde.

- at udbrede pædagogiske læringsmiljøer over hele dagen; legepladsen som læringsmiljø, eftermiddagsaktiviteter i fællesrummet – hvad kan fællesrummet om eftermiddagene.
  - at udbrede personalets for forståelse af at inddrage børneperspektivet i hverdagen. Mere struktur i og velovervejede læringsmiljøerne.
  - at følge barnets spor og hvordan det følges i samspillet med læringsmiljøerne.
  - den strukturelle del når der skabes læringsmiljøer samt at sætte klare formål for aktiviteter og i rutinerne.
  - overgange/skift/rutiner; organisering og fokus på voksen positionerne. Øve os i at evaluere med en nysgerrig tilgang til egen praksis. Læringsperspektiv herpå; give tid til på toilettet, i garderoben – vi har arbejdet med at få mere ro i overgange/skift med timetimer, pictogrammer, tydelighed via ”skema til handling”, hvem gør hvad. Børnenes forberedelse så alle ved hvad der skal ske, hvad man kan give sig til.
  - ændret praksis; små løbende justeringer og fokus på fleksibelt samspil, herunder magtbalance mellem barn/voksen. At se om vi gør det vi påtænker at gøre – udvikling skal gå i den ønskede retning.
-

Hvordan har vi organiseret vores evalueringskultur?

Her kan I **kort** beskrive jeres arbejde med at etablere en systematisk evalueringskultur. I kan fx beskrive, hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter, reflekterer over og evaluerer jeres pædagogiske praksis. I kan også beskrive, om I arbejder med særlige metoder, fx *Redskab til selvevaluering*, *Tegn på læring*, *Redskab til forankringsproces* eller om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med en særlig tilgang.

- i et forsøg på at gøre "evalueringskulturen" i Elverhuset konkret og nærværende bruger vi "Prøveballon" som redskab til at understøtte og fastholde en refleksions- og evalueringsmetode. En Prøveballon i Elverhuset er prøvehandling som affødes af arbejdet med "skema til handling".

- evaluering er foregået mundtligt i hverdagen.

- praksisfortællinger som understøtter et givent fokus.

Hvordan har vi arbejdet med vores lokale skriftlige læreplan?

Her kan I **kort** skrive, hvordan I har grebet arbejdet an, fx om I har lavet workshop, gennemført konkrete evalueringer, haft oplæg fra interne eller eksterne. I kan også indsætte billeder eller lignende.

- siden sommer 2022 har der været et stort fokus på at skabe en organiseret evalueringskultur i hele huset, med "skema til handling"; tydelig formål og kontinuerlig evaluering med løbende justeringer i den pædagogiske praksis.

- på stuemøder arbejdes der med Prøveballoner.

- på de fælles personalemøder har der været oplæg, kompetenceudviklingsforløb for hele personalegruppen, delinger af reflekteret pædagogiske handlinger fra "skema til handling" til fælles læring.

- videoer fra Den Styrkede Læreplan på personalemøder.

Evaluering og dokumentation af elementer i det pædagogiske læringsmiljø

”Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Som led i at kunne evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse kan der fokuseres på elementer i det pædagogiske læringsmiljø. På den ene side fx, hvordan børnesynet, børneperspektivet og arbejdet med dannelse kommer til udtryk i det daglige pædagogiske arbejde, og på den anden side eksempelvis:

- Børnegruppens trivsel og læring
- Børn i udsatte positioners trivsel og læring
- Tosprogede børns trivsel og læring
- Det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Fokus på enkelte elementer kan bidrage til at kvalificere evalueringen af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 51

Udvælg en eller flere evalueringer, som I har gennemført i de seneste to år, og saml op på erfaringerne ved at svare på nedenstående fire spørgsmål for hver evaluering. De fire spørgsmål knytter an til trinene i en evalueringsproces. Vælg gerne evalueringer, som betød, at I efterfølgende ændrede jeres pædagogiske praksis.

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

Her skriver I **kort**, hvilket område i jeres pædagogisk læringsmiljø I satte fokus på i evalueringen og hvorfor. Hvad var det I var nysgerrige på eller der udfordrede jer? Dette er trin 1 i evalueringscirklen.

- at kvalificere og udvikle vores pædagogiske aktiviteter/rutiner/læringsmiljøer/ forståelse af og nysgerrighed på børnenes perspektiv. Systematik er nødvendig for løbende evaluering og justering.
- at få systematiseret vores mål/formål.
- at få gennemgået vores handlinger fra vores praksis og synliggøre hvad der virker og ikke virker.

Eksempel fra vuggestuen: **1; På stuen havde vi i en længere periode observeret at vores daglige samlinger var præget af fastlåste rutiner og gentagelser med det formål at skabe tryghed og gensynsglæde for børnegruppen. Vores hypotese var at vi havde skabt en samling som ikke åbnede op for at kunne følge børnenes spor samt ikke gav mulighed for at udvikle samlingen til et mere nuanceret læringsmiljø. Vi ønskede at skabe et læringsmiljø under samlingen som kunne tage udgangspunkt i børneperspektiv og interesser, en samling som var mere indholdsrig og hvor formålet var tydeligt og meningsfuld for både børnegruppe og for de voksne. Med udgangspunkt i dette mål begyndte vi systematisk at lave iagttagelser af børnegruppen under den daglige frie leg på stuen. Vi brugte vores observationer til at sætte klare formål og planlægge samlingen som varierede i løbet af ugen med et indhold der tog konkret udgangspunkt i børnenes interesser. Vi brugte "skema til handling" i forberedelsesprocessen til at fordele voksen placering og roller i forhold til tid og kompetencer samt med udgangspunkt i det relationelle. Vi brugte "skema til handling" til at registrere de tegn som kunne indikere om vores samling var i udvikling og vi brugte "skema til handling" for at opnå en mere systematisk evaluering under vores stuemøder omkring den nye samlings-struktur. Vi har løbende justeret både formål og indhold:**

Mandag: sang med instrumenter; formål: inddragelse af børnenes medbestemmelse, barnets spor.

Tirsdag: Yoga; ændret praksis og håndtering fra yogakort til yogatening.

Onsdag: Sang/sanglege; børnene opfordres til at være medstyrende i de forskellige temaer.

Torsdag: Eventyr; inddragelse og spor.

Fredag: Fælles fredagssamling med disko dans; hele huset mødes og sammenhængskraft på tværs af huset dyrkes.

Eksempel fra børnehaven: **2; Vi har været nysgerrige på vores garderobe rutine og pædagogik omkring måltidet, da vi oplevede at der var begyndt at være meget larm og uro. Vi var allerede i proces med at dele børnene op i mindre grupper placeret flere steder (skema til handling). Derudover oplevede at flere af børnene smittede hinanden med høje stemmer og konfliktniveauet blev hurtigt optrappende (tegn vi skulle reagere på). grp 1 kom hurtigt til at overtage både dialog ved bordet og aktiviteten i garderoben. Derfor ændrede vi praksis.**

Grp 2 og 3 sidder i garderoben. Børnene er optaget og har fokus på den voksne, som levende læser op fra en bog. Bogen handler om følelser og den voksne viser med sin mimik, hvilken følelse det er drengen har i bogen. Børnene byder ind og der er glade og lave stemmer. Imens sidder Grp 1 i stillerummet med en anden voksen, de læser også en bog om følelser. Der er

plads og ro til deres betragtninger og meninger. Der skabes anledning til god dialog om, hvordan det er at starte i skole. Dialogen er flydende.

Efterfølgende spiser grp 1 i p-stuen og der er forsat god snak. Det samme opleves på stuen, hvor der er færre børn.

Vi oplever at læringsmiljøerne er blevet bedre og roligere.

Eksempel fra børnehaven: **3; vi skal på sneglejagt på legepladsen. Alle kigger efter snegle og jeg(pædagogen) har planlagt at vi skal samle og studere sneglene når vi finder dem. Et barn finder så en mariehøne og alle børnene vil nu hellere finde mariehøns. Jeg justerer mine forventninger og intentioner og det bliver nu til en mariehønejagt.**

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

Her beskriver I **kort** den dokumentation af det pædagogiske læringsmiljø, I har indsamlet i forbindelse med evalueringen. Pædagogisk dokumentation kan bestå af en vifte af forskellige måder at beskrive børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse på, fx praksisfortællinger, fotos, observationer, videooptagelser, screeninger, relations-skemaer, børneinterviews, tegninger. Indsamling af pædagogisk dokumentation er trin 2 i evalueringsskemaet. Har I under evalueringen skrevet på en planche eller lignende, kan I indsætte et billede.

- se eksempel 1 + 2.

- "skema til handling".

Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Her skriver I **kort** resultaterne af jeres analyse, fx hvordan den indsamlede dokumentation gjorde jer klogere på det, I var blevet nysgerrige på? Hvad var jeres vurdering af det pædagogiske læringsmiljøes betydning for børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse? Dette er første del af trin 3 i evalueringsskemaet. Har I under evalueringen skrevet resultaterne på en planche eller lignende, kan I indsætte et billede.

- at det kræver forberedelse, tid til planlægning og evaluering.

- en periode i sommerferien med tematisk pædagogisk arbejde gav et blik for personalegruppens læringsforståelse; børns spor – bevidsthed om selve forståelsen af begrebet "børneperspektiv".

- at et øget fokus på børneinitieret leg sikres ved at understøtte, skabe rum for og mindske forstyrrelser.

- blik for det enkelte barn / gruppen som vi havde haft fokus på. Bedre forståelse. Læringsmiljøerne blev generelt mere nære, rolige og mere fremmende for børnenes trivsel, udvikling og læring. Mere kvalitet er opstået.

- børnene trives, udvikles og dannes bedst når vi hele tiden er nysgerrige på deres perspektiv og justerer aktiviteter efter hvad børnene viser os – juster i praksis når børnene viser os en anden vej, så vi skal opøve at vi som voksne ikke er fastlåste i voksenperspektiv og egen intention.

- se eksempel 1 + 2 + 3.

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til?

Her skriver I **kort**, hvordan I handlede på baggrund af jeres nye indsigter om jeres pædagogiske læringsmiljø. I kan bl.a. skrive, hvorvidt evalueringen gav anledning til at justere jeres pædagogiske praksis, og om den gav anledning til at afprøve konkrete tiltag og justere jeres skriftlige læreplan. I kan også samle op og se på tværs af de udvalgte områder, I har evalueret. Er justeringerne stadig en del af jeres praksis i dag? Har I brugt jeres indsigter i udvalgte evalueringer i andre sammenhænge? Dette er anden del af trin 3 i evalueringscirklen.

- se eksempel 1 + 2 + 3.

- at vi kunne se hvad vi skulle ændre på. Og at vi hele tiden kunne arbejde systematisk med justeringer. Og blive motiveret til at arbejde videre med øje for hvad vi hele tiden kan gøre bedre.

- læringsmiljøerne er blevet mere ligeværdige; barn/voksen – fokus på samspillet i relationerne.

- fokus på organiseringen har været berigende og børneperspektivet er trukket tydeligt frem.

- fra "gammel skuffe" – tænkning til "ny skuffe" tænkning – systematik i form af "skema til handling" på alt på sigt.

- faste rutiner giver ro til fordybelse og derved plads til mere leg, hvor børnenes egne ideer kan inddrages, undersøges og dyrkes.

- fokus på altid at være nysgerrig på det enkelte barns intention.

- fokus på pædagogiske argumenter med børnene forrest.

- vi får nye handlemuligheder når vi lyser på det der virker og sørger for at få mere af det.

- øje for at det er de voksnes ansvar at skabe den bedste ramme for børnenes udvikling og trivsel og læring og dannelse.

Inddragelse af forældrebestyrelsen

”Forældrebestyrelsen i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.

Forældrebestyrelsen for den kommunale dagpleje skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52

Hvordan har vi inddraget forældrebestyrelsen i evalueringen af den pædagogiske læreplan?

Her skriver I **kort**, hvordan I har inddraget forældrebestyrelsen og eventuelt forældrerådet, fx om I har drøftet, hvad I har sat fokus på i løbende evalueringer, resultaterne og hvilke tiltag det har givet anledning til, eller hvordan forældrebestyrelsen aktivt har været inddraget i ændringer eller justeringer af den daglige praksis.

I Forældrebestyrelsen er der i gang sat en fortløbende dialogisk og involverende proces om Elverhusets pædagogiske fundament, blandt andet ved konkret at kigge på traditioner og forventningsafstemme. Vi arbejder i den forbindelse med et proces-årshjul.

Der deles praksisfortællinger og pædagogiske overvejelser, både fra det pædagogiske personale samt ledelsen.

Det fremadrettede arbejde

”En systematisk og udviklende evalueringskultur er central for den løbende udvikling af den pædagogiske praksis, og målet er bedre pædagogiske læringsmiljøer for børnene gennem en systematisk evalueringskultur og en meningsfuld og udviklende feedback til det pædagogiske personale.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvilke områder af vores pædagogiske læringsmiljø vil vi fremadrettet sætte mere fokus på?

Her kan I **kort** skrive, hvad I vil sætte fokus på i jeres pædagogiske læringsmiljø fremadrettet og hvorfor. I afsnit ét så I tilbage på, hvad I allerede har arbejdet med. Har I fået øje på, om der er dele af jeres pædagogiske læringsmiljø, I ikke har haft fokus på, fx rutinesituationer, børn i udsatte positioner, mv.? I kan også skrive, om der er områder, I har haft fokus på, men har behov for at genbesøge.

Det mest nærværende er at tage udgangspunkt i de anbefalinger som er fremkommet efter Det Pædagogiske Tilsyn fra januar 2023. Vi er allerede i gang med at arbejde med:

Organisering af de voksne samt Sammenhæng i Elverhuset

Herunder skal vi fortsætte vores gode arbejde med evalueringskultur, med leg, med systematik samt med vores kompetenceudviklingsforløb ud i praksisnære tiltag og fokus.

Hvordan vil vi justere organiseringen af vores evalueringskultur?

Her kan I **kort** beskrive, om I oplever, at organiseringen af jeres evalueringskultur har understøttet meningsfulde drøftelser, refleksioner, analyser og vurderinger af jeres pædagogisk praksis i hverdagen? Eller om jeres erfaringer giver anledning til at justere organiseringen af jeres evalueringskultur, fx om der er brug for at afprøve andre måder at mødes og måder at reflektere sammen, justere hyppigheden af møder eller fastholde god evalueringspraksis.

Det er oplagt at ændre i vores mødepraksis; skalere ned i tidsrammen for de enkelte stuemøder og op i hyppigheden af dem for at fastholde den gode udvikling og fastholdelse af arbejdet med Prøveballonerne heraf.

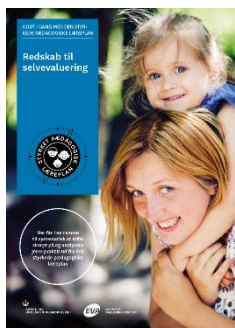
Hvordan har eller vil vi på baggrund af denne evaluering ændre og/eller justere vores skriftlige pædagogiske læreplan?

Det er blevet tydeligt at der er behov for at "genskrive" Elverhusets pædagogiske læreplan. Det vil vi gøre i en længerevarende proces i helt tæt samskabelse med leder, de faglige fyrtårne og det pædagogiske personale, med naturlig inddragelse af Forældrebestyrelsen.

En længerevarende skriveproces kobles sammen med anbefalingerne fra Det Pædagogiske Tilsyn, som temamæssigt fletter sig fint sammen.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med evalueringskultur og den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige understøttende materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Podcastserien Børnehøjde er en faglig podcast om pædagogik og læreplan. Andet tema i serien sætter i tre afsnit fokus på evalueringskultur. Til temaet findes et dialogkort med spørgsmål til refleksion.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

© 2020
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Undervisningsministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC